

KÜTÜPHANECİLERİ İLGİLENDİREN YAYINLAR

KÜTÜPHANECİLİK BİLİMİ, BİLGİ BİLİM - DOKÜMANTASYON, İNDEKSLEME ve ÖZETLEME İLE İLGİLİ MÜRACAAT KİTAPLARI

Library Literature, 1921/32 -
New York, H. W. Wilson, 1934 -
(Şubat 1969'a kadar üç, bu tarihten sonra
iki aylık)

Tarihçe: **Library Literature** (LL)'in oldukça uzun ve hareketli bir geçmişi vardır. Harry George Turner Cannons'ın 1910'da yayınladığı **Bibliography of Library Economy** adlı eseri, bir bakıma, LL'in varlık nedenini teşkil eder. Cannons'ın Bibliyografyası'nı mesleki literatürü kontrol çabasında bir öncü hareket, ciddi bir aşama saymak yanlış olmaz. Daha sonra bu çalışmayla ilgilenen Amerikan Kütüphaneciler Derneği (ALA), Bibliyografya'nın 1920'ye kadarki dönemi kapsayan edisyonu * ve bugünkü adı kullanılarak, 1921-1932 yıllarına ait eki'ni ** de çıkarır. ALA'nın önerisi sonucu R. R. Bowker Co., **Library Journal** ve The H. W. Wilson Co. arasında anlaşma sağlanınca yayın sorumluluğu Wilson'a devredilmiştir. Eser, 1933'ten beri, anılan Yayınevi'nin sürekli ve en dikkate değer bibliyografik hizmetlerinden biri haline gelmiş bulunmaktadır.

Library Literature, Kütüphanecilik ve Kütüphanecilik Bilimi konusunda yeni yayınlandığı (editör'ce) tesbit edilen: a) kitap, broşür ve periyodikler, b) film,

filmstrip, mikrokart, mikrofilm, c) kütüphanecilik okullarında yapılmış tezlerin indeksidir. İngilizce'den başka dillerde çıkan materyalin yanı sıra, çeşitli konulardaki periyodiklerde yer alan (ve Wilson Yayınevi'ne ait diğer konu indekslerinde künyesi verilmiş) kütüphaneciliğe ilişkin makaleleri de kaydeder.

Anılan bütün bu materyalin bibliyografik künyesi yazar adı ve konularına göre alfabetik düzende sıralanmıştır. Kaynağın 1969'da taradığı dergi sayısı 175 kadardı. Önceleri, tesbit ettiği materyal hakkında yer yer özet ve kısa notlar verirken 1958'den beri bundan vazgeçilmiştir.***

LL, Nisan 1968'de New York Devlet Üniversitesi'nde toplanan «Kütüphanecilik Bilimi Literatürü'nün Bibliyografik Kontrolü» Konferansı'nda yapılmış tavsiye ve tekliflere cevap olarak, hem yayın aralığını kısaltma hem de yeni bir disiplin halinde süratle gelişen Bilgi Bilim (Information Science) dalına daha geniş yer verme yoluna gider. Gerçekten de, Konferans'a verilen tebliğlerden birinde, bu alandaki

Supplement. **Library Literature. 1921-1932. Compiled by the Junior Members Round Table of the American Library Association under the Editorship of Lucile M. Morsch (Chicago, ALA, 1934)

***Özet ve notlar, araştırmacı için, büyük yarar sağlamaktaydı. Nitekim Carnovsky, eser'in 1933-1935 dönemine ait cildi üzerine yaptığı eleştirmede, künyelere ekli açıklayıcı notlara dikkati çekerek, LL'in bu haliyle, indeks'ten daha fazla bir şey olduğunu belirtiyor. - Bk. **The Library Quarterly** VII (2, April 1937), 278-279. ss. -

*Cannons, H.G.T. **Bibliography of Library Economy**. A Classified Index to the Professional Periodical Literature in the English Language Relating to Library Economy, Printing, Methods of Publishing, Copyright, Bibliography, etc. from 1876 to 1920. (Chicago, ALA, 1927)

kontrolün yeterli olmadığı; orijinal dokümanların ortaya çıkışıyla bu dokümanlara ait özetlerin yayını arasında normal olarak 3-6 aylık bir boşluk bulunduğu belirtilmekteydi. (Bk. Information Science Abstracts, 69-019)

LL, Şubat 1969'da çıkan sayısı ile, Minnesota Üniversitesi'ne bağlı Eric Clearinghouse'in Kütüphanecilik ve Bilgi Bilim alanlarında önemli fakat çok tanınmamış kaynakları kaydeden Aksesyon Listesi'ni de vermeye başlamıştır. LL'nin yeni bir özelliğini teşkil eden bu listeler fasiküllerde devamlı şekilde yer alacaktır.

Yapılan son açıklamalardan, eserin mutad yıllık ciltlerinin çıkarılmasına devam edileceği, üç yıllık devreleri kapsayan karma ciltlerin ise, 1967-69 dönemine ait cildi takiben, iki yıllık olarak yayınlanacağı anlaşıyor.

Library Science Abstracts, 1950 - Şubat 1969.
London, Library Assn., 1950 - Şubat 1969.

Belirtilen dönemde, üç aylık olarak çıkan LSA, iki yüz kadar periyodik, kitap, broşür, rapor v.s. den yaptığı özetleri konu düzeni içinde veren milletlerarası şümulde bir indeksti. Ayrıca, yazar-başlık ve konuya göre yıllık indeksleri hazırlanıyordu.

Gerek indekslediği materyal (yahut muhteva) in aktüel değeri gerekse kapsam ve uygulanan standartlar yönünden uzun süre eleştirilen LSA, sonunda, nitelikleri aşağıda kısaca açıklanan bir yayın halini alır :

Library and Information Science Abstracts,
Mart 1969-
London, Library Assn., Mart 1969 -

(İki aylık)

Anlaşıldığına göre, yeni şekli ile de eserde yayın ve Kütüphanecilik Bilimi Literatürü'nü özetleme sorumluluğu İngiliz Kütüphaneciler Derneği'ne verilmekte,

Dokümantasyonla ilgili literatürün özetlenmesine ise Aslib (Association of Special Libraries and Information Bureaux) yardım etmektedir. İngilizce olmayan literatürün taranma sahası genişletilmiştir. Böylece, verilecek özet sayısının yılda 2500'e ulaşacağı umuluyor. LISA'nın her sayısında bir yazar, bir de konu indeksi bulunur. Yıllık, iki veya üç yıllık halinde toplu karma cildi hazırlanmayacaktır. Ancak, yazar ve konu indekslerinin toplu yıllık ciltleri yapılacağı kaydediliyor.

LISA'da künyeler, Tasnif Araştırma Grubu'nca hazırlanmış ve örnek olarak bir kısmını vereceğimiz **Kütüphanecilik Bilimi Tasnif Sistemi** uyarınca düzenlenmektedir.

A -Kütüphanecilik; BemDa- Standartlar; Bfi -Şahıs biyografisi; Bg -Meslek olarak kütüphanecilik. Tarih, gelişim, eğitim, Kütüphanecilik okulları, tez ve araştırmalar; Bhe -Sınavlar, ders programı; Bi -Kütüphaneci organizasyonları; Bie -Konferans, toplantılar; Bj -Araştırma; E/F -Organizasyon ve idare; G -Kütüphane materyalinin hazırlanması; H/J -Otomasyon; Hm -Katologlama; Ho/Jrw -Konu İndekslemesi, bu alandaki otomasyon işlemleri; K -Bilgi işlem çalışması, bu alandaki otomasyon işlemleri; L/M -Kütüphane materyali ve depo; Md -Kütüphane materyalinin yerini tayin (tasnif sistemlerinde); M(0-9) Konuya göre kütüphane materyali (Dewey Onlu Tasnifi, Evrensel Onlu Tasnif), bu alandaki otomasyon işlemleri; N/Z -Kütüphaneden yararlanma; S -Genel olarak kütüphaneler, değerlendirme, işbirliği; T -Özel ve resmi olmayan kurum kütüphaneleri; U -Akademik kütüphaneler; V -Resmi kurum kütüphaneleri; Vv -Halk Kütüphaneleri; 9 -Diğer konular.

Internationale Bibliographie des Buch-und Bibliothekswesens, 1904-12; 1922-39.
Leipzig, Otto Harrassowitz, 1905-1940.
13C. (ve) Yeni Seri 1-14

İlk serileri (1904-12; 1922-25), **Bibliographie des Bibliotheks-und Buchwesens-Kü-tüphaneler ve Kitapçılık Bibliyografyası** başlığını taşımaktaydı. Bu seriler, **Zentralblatt für Bibliothekswesen** adlı periyodığın bazı nüshalarına (29. sayıda başlamak ve atlamalarla 58. sayıya kadar sürmek üzere) ek olarak verilmiştir. 1913-21 yılları arasında boşluk mevcuttur. Yeni serileri, 1926-1939 dönemini kapsar.

Bibliyografya, Kütüphanecilik Bilimi ve Kütüphaneler Tarihî'nin değişik alanlarında çeşitli dillerde yazılmış kitaplarla periyodiklerde çıkan makaleleri izleme olanağı veren bu önemli yayın 1940'da kesilmiştir. IBBB, aynı zamanda, bibliyografyaların bibliyografyasına da bir örnek teşkil eder.

Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur aus allen Gebieten des Wissens; International bibliography of periodical literature covering all fields of knowledge; Bibliographie internationale de la littérature périodique dans tous les domaines de la connaissance, 1963/1964 - Osnabrück, Felix Dietrich, 1965 -

(Altı aylık)

Tarihçe: Söz konusu kaynak, 1896-1964 yılları arasında almanca periyodik literatürü (çok sayıda önemli dergi, yıl kitabı, bilimsel rapor, zabıt ve birden fazla yazarlı eser) indeksleyen **Bibliographie der Deutschen Zeitschriftenliteratur** ile almancadan gayrı başlıca dillerdeki periyodik ve genel kapsamlı yayını taramak üzere 1911-1964 döneminde çıkan **Bibliographie der fremdsprachigen Zeitschriftenliteratur; Répertoire bibliographique international des revues; International index to periodicals**'ın 1963'te kaynaştırılması sonucu vücut buldu.

Bugünkü şekliyle IBZ, bilim'in bütün dallarındaki periyodik literatürün milletlerarası bibliyografyası, yahut, dünya periyodik literatürünün konu indeksidir. Bir veya daha önceki yıllarda yayınlanmış (periyodiklerdeki) makalelerin bibliyografik künyesini verir. 1965 yılına ait cildi, 15.000

kadar periyodik yayını taramaktaydı. Eser, üç bölümden meydana gelir: a) Taranan **periyodiklerin** alfabetik olarak düzenlenmiş **başlık indeksi** (listesi) -Verzeichnis der berücksichtigten Zeitschriften-. b) Taranan yıla ait makale künyelerinin verildiği **tasnif edilmiş konu indeksi** -Verzeichnis der Zeitschriftenartikel nach Schlagwörtern-. Künyelerde, makalenin başlığını takiben, parantez içinde yazar adı; makalenin bulunduğu periyodığın anahtar numarası; periyodığın cilt, fasikül ve sayfa no.; gerekiyorsa diğer konulara yapılan atıflar yer alır. İngilizce ve fransızca verilmiş konu başlıkları, sadece o konudaki makalelerin altında toplandığı almanca konu başlıklarını işaret eder. c) **Yazar indeksi** -Verfasserregister-. Bu indeks, belli bir yazara ait makale yahut makalelerin hangi konu başlığı altında bulunacağını göstermektedir.

Encyclopedia of Library and Information Science.
New York, Marcel Dekker, Inc., 1969 -
1. C. : A-Associat
2. C. : Associat-Book World

(Yayın halinde)

ELIS, birbiri ile yakından ilgili Kütüphanecilik ve Bilgi Bilim konularını kapsayan ilk eserdir. Birinci ciltte, maddelerin % 40'ını Bilgi Bilim'e ait olanlar teşkil ediyor. Ancak oran itibarıyla, üç maddeden ikisi Kütüphanecilik, birisi Bilgi Bilim'e aittir. Maddelerin gerek seçim gerekse bilgi kapsamı dikkate alınır, muhtevayı, sadece Birleşik Devletler'i ilgilendiren sorun ve bu ülkeye has işlemlerle sınırlamayıp esere evrensel bir şümül kazandırma eylemi hâkimdir. Öyleki bazı amerikalı kritikler, bir kısım madde sahibinin, değişik memleketlere has kütüphanecilik uygulamasını aksettirme çabasında aşırılığa düştüğünü kaydediyor. Nitekim bunlardan birisi, «Abbreviations» (Kısaltmalar) maddesini örnek vererek, atıfta bulunulan eserlerden hemen yarısının ya İngilizce'den başka dillerde olduğu

nu ya da Birleşik Devletler dışındaki uygulamayı işaret ettiğini öne sürmektedir. Buna karşılık meselâ «Academic Status of Librarians» (Kütüphanecilerin Akademik Durumu) başlıklı maddenin evrensellik ölçüsü yerinde ve doyurucu bulunmuştur.

Bu karakterdeki müracaat eserlerinin hazırlanışında çalışma şekli şudur : İşe, muhtevaya girecek maddelerin seçimi ile başlanır, sonra iştirakçiler hazırlamakla görevlendirildikleri maddeleri sunar. Bunu, uzun ve sıkıcı redaksiyon safhası izler. Redaksiyon, çeşitli konularda uzmanlara yazdırılmış maddelerin hacim (uzunluk), üslûp, bilgi seviyesi ve bibliyografik form bakımından uzlaştırılmasıdır. Bu açıdan ele alınırsa, eser, redaksiyondan bariz şekilde yoksundur. Örneğin, «Kısaltmalar» maddesi onbiri aşkın, «Özetler ve Özetleme» yirmi iki sayfa tutarken «Ak-sesyon» maddesine sadece dokuz, «İdare» ye ise altı sayfa ayrılmıştır. Bu dengesizliğe başka örnekler de verilebilir. Üslûp (ifade) farklarını tesbit şüphesiz daha güçtür. Bununla beraber, yeknesaklığa yol açacak katı bir üslûp standardizasyonu da eseri sevimsiz kılar.

Birinci cilt'te yer alan maddelerin çoğu, vasat seviyedeki okuyucunun yararlanabileceği tonda yazılmıştır. Ancak bazı maddeler kritiklerce şöyle eleştiriliyor : «İlk madde olan Abbreviations'ın giriş paragrafı hemen hemen manasız sayılabilecek kadar basittir. Titiz bir redaksiyon, «Aden, Libraries in» maddesinde görülen zaafırları da giderirdi.» Nitekim bu maddenin ilk cümlesinde, pratikte konuyla ilgili hiç bir bilgiye sahip olunmadığı kaydedilmiş, bunu izleyen cümle ise Middle East and North Africa adlı yıl kitabından aktarılmıştır. Diğer ülke kütüphaneleri üzerinde durulmuş olması, herhalde, böylesine yetersiz maddelerin esere girmesi için sebep teşkil etmez.

Bu cildin dikkati çeken maddelerinden bazıları da şunlardır : «Abstracts and Abstracting», «Aldus Manutius», «Alpha-

bet», «Ancient and Medieval Libraries». Onsekiz cilt tutacak eserin, mevcut ve ileride görülebilecek hatalara rağmen, tamamlanmış olduğunda, bir müracaat kaynağı olarak büyük yarar sağlayacağı muhakkaktır.

World Guide to Abstracting Services. Tamamıyla gözden geçirilmiş 2.ed. The Hague, FID, 1969. 2C.

FID tarafından, ilk defa 1965'te, Abstracting Services in Science, Technology, Medicine, Agriculture, Social Sciences, Humanities adıyla çıkarılan Dünya Özetleme Servisleri Rehberi'nin yeni edisyonu bu kez UNESCO'nun da iştiraki ile yayınlanmış bulunuyor.

İlki : bilim, teknik, tıp ve tarım, ikincisi : sosyal bilimler'le hümaniteler'e ayrılmış olan ciltler beş ana bölüm halindedir. 1. Giriş (ing., fr., rusça, isp.) 2. Detaylı notlarla birlikte Özetleme Servislerinin Alfabetik Listesi, 3. Evrensel Onlu Tasnif Sistemi uyarınca düzenlenmiş (başlıklardan meydana gelen) Konu İndeksi, 4. Konuların Alfabetik Listesi (ing., fr., rusça, isp.) 5. Kırk ülkeden çok sayıda özetleyici dergiyi basım yerine göre sıralayan Memleket İndeksi.

Rehber, her özetleyici yayın hakkında şu bilgileri vermektedir : a) Başlık, b) Tamamlayıcı (ad) başlık, c) Varsa, önceki adı, d) Yayına hazırlayan (editör), e) Yayınlayan (adresle birlikte), f) Yayınlanmaya başladığı yıl, g) Yayın aralığı, h) Sağlama şartları (abone tutarı, değişim imkânı v.s.), i) Her yıl verdiği özet sayısı, j) Her özetteki ortalama kelime sayısı, k) Yayının ortaya çıkışı ile özetin verilmesi arasında geçen süre, l) Kapsam : Özetlenen yerli ve yabancı süreli yayınlara diğer türdeki literatürün sayısı, 1) Bibliyografik künyelerin düzen veya tasnif şekli, m) Yayınladığı indekslerin tipi ve çıkış aralığı, n) İndekslenen süreli yayınların listesi, o) Künyelerin verilmesine ilişkin ek bilgiler, ö) (Başlıktan anlaşılmu-

yorsa) özetlerin verildiği dil, p) Tamamlayıcı hizmetler (başka dil veya şekillerde çıkan paralel edisyonlar, manyetik band, diğer yayınlarla ilişkiler, v.s.), s) Reprodüksiyon hizmetleri, ş) Kapsanan konu alanları.

Ciltlerde, özetleyici dergiler ve kart servisleri (bunların sayısı, bilimsel-teknik konuları kapsayan I. C.'te yaklaşık olarak 1300; sosyal bilimler-hümanitler'e ayrılmış 2. C.'te iki yüz'dür) ile özet bölümleri bulunan yüz kadar seçme önemli dergi kaydedilirken başka dillerdeki paralel edisyonlar, yan seri adları, farklı edisyonlara abone olma imkânları, 1960'dan sonra kesilen yahut adları değişmiş yayınlar da belirtilmiştir.

Information Science Abstracts, 1966 -
Philadelphia, Documentation Abstracts, Inc.,
1966 -

(Üç aylık)

1. C.: 1966, 2. C.: 1967, 3. C.: 1968, 4. C.: 1969.
Önceleri **Documentation Abstracts**

Bilgi Bilim (Information Science), dokümantasyon ve ilgili alanlardaki yayınlar üzerine özetler veren ISA, anılan dallarda çalışanlarla kütüphaneci, editör, eğitimci, elektronik beyin uzmanı, yayınevleri, piyasa ve patent araştırmacıları için lüzumlu bir bibliyografik kaynaktır.

ISA'nın kapsamına, kitap, dergi, konferans zabitleri, rapor ve patentler girer. Genellikle yeni, son bir veya iki yıla ait, materyali işlemektedir. Çok seyrek olarak mühim eski yayınlar da özetlenir.

Bütünüyle özetlediği yayın sayısı, üç kefil kurum (American Society for Information Science; Division of Chemical Literature, American Chemical Society; Special Libraries Association)'ca çıkarılan dergi, konferans zabitleri ve raporlar dahil, az bir yekûn tutar. Ancak, bunların yanı sıra yüz kadar dergi, konferans serisi ve rapor muntazaman incelenerek içlerinden seçilen yazıların özeti verilir. Yayınevi ilânlarından, ilgili konularda çıkmış yeni kitaplar da alınmaktadır.

Özetlerin Tasnifi :

Bilgi Bilim - Dokümantasyon

1.0 - Genel görüşler

1.1 - Konferanslar, yayınlar, bibliyograf-yalar

1.2 - Eğitim ve öğretim

1.3 - Mesleki ve kuruluşla ilgili konular

1.4 - Sosyal ve ekonomik yorumlar

1.5 - Hukuki görünüm-Derleme

Bilgi Merkezleri ve Kütüphaneler

2.0 - Genel görüşler

2.1 - İşlemler (geleneksel)

2.2 - İşlemler (mekanize)

2.3 - Plânlama ve idare

2.4 - İhtiyaçlar ve Öneriler

Özelleştirilmiş Bilgi Hizmetleri ve Sistemler

3.0 - Genel görüşler

3.1 - Testler ve değerlendirme

3.2 - Devlet himayesi-Yurt çapında şebekeler

3.3 - İkinci derecede konular

3.4 - Yeni veya plânlama safhasındaki sistemler

Bilgi Meydana Getirme, Yayma, Toplama

4.0 - Genel

4.1 - Bilgi ve veri'nin yazılması, kaydedilmesi

4.2 - Yayına hazırlama

4.3 - Yayma ve ilân

4.4 - Ana kaynaklar

Bilgi Yayınlama ve Reprodüksiyon

Bilgi Teşhisi ve Çeviri

Bilginin Analizi

Bilginin Mekanik Yoldan Birikimi ve Geri Alınması

Bilginin Kullanılması v.s.

Her fasıkülde, yazar indeksleri verir.

Technical Journals for Industry : Turkey, Ankara,
Published on behalf of the International
Federation for Documentation by Turkish
National Library, Bibliographical Institute,
1969.

Bilimsel, teknik ve ekonomik konularda seçilmiş periyodiklerin listesi. Milletler-

arası Dokümantasyon Federasyonu (FID)'nun Endüstriyel Teknik Danışma'ya İlişkin Çalışma Komitesi İş Grubunca yapılmış tavsiyeler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Benzerleri gibi, FID'e bağlı milli üyelerin himaye ve rehberliği ile düzenlenen **milli listeler serisi**'nin bir halkasıdır. Çeşitli ülkelere ait milli listeler yeter sayıyı bulduğunda, teknik periyodikleri veren milletlerarası bir liste hazırlanması yoluna gidilecektir. Bu nedenle müşterek çalışma, FID'e üye olmayan ülkelere de açık tutulmuştur.

Liste'de, her periyodik hakkında, son yayın yılı esas tutularak tesbit edilmiş bilgiler verilir. Periyodığın yayınlandığı dildeki adı ingilizce karşılığı izler. Periyodik başka dilde de basılmışsa bu husus ayrıca belirtilir. Yayının yabancı dilde yapılmış basım (edison) ları o dildeki başlık altında yer almaktadır. Liste, periyodikle ilgili şu hususları işaret eder : 1. Yayınlanmaya başladığı yıl, 2. Yayın aralığı, 3. Bir yıllık sayfa toplamı (her sayıdaki sayfa sayısı ile yılda kaç defa basılıyorsa bunun çarpımı), 4. Abone bedeli, 5. Periyodığın kapsadığı saha (veya sahalar), 6. Orijinal teknik ve bilimsel makaleler; orijinal olmayan teknik ve bilimsel makaleler; araştırma, kritik ve konferans raporları; haberler, biyografi, toplantılar.. ve ilânların periyodikte % olarak işgal ettiği yer, 7. Periyodığın (idareci, bilim adamı, teknisyen v.s. gibi) hedef tuttuğu okuyucu türü, 8. Periyodığın kullanılış yer yahut olanağını işaret amacıyla, araştırma, geliştirme ve tasarı, bakım gibi hususlardan hangisine ağırlık verdiği, 9. Eğer kapsanan saha, ilgilenilen okuyucu grubu veya özellikle yararlanılabilecek teknik faaliyet konusu birden fazla ise, künyede, bunlardan önemli olanı başa, ikinci derecedekiler sona yazılmış, aynı önemde iki yahut fazla kategorinin mevcudiyeti halinde bunlar arasında (+) işareti konulmuştur. 10. Periyodığın muhteva olarak gösterdiği karakteristik, her kategori % ifadesi ile be-

lirtilerek açıklanmaktadır. Sonda, indeks bulunur.

FID üyesi memleketlerce **Milli Listeler Serisi** içinde yapılmış çalışmalar, ülke, ait olduğu yıl ve tesbit ettiği periyodik sayısı itibariyle; şöyle bir grafik çizer :

Avustralya	(1968) - 58 dergi
Danimarka	(1967) - 71 »
Endonezya	(1968) - 16 »
Finlandiya	(1967) - 85 »
Fransa	(1969) - 288 »
Güney Afrika	(1967) - 78 »
Holanda	(1967) - 94 »
İsviç	(1969) - 109 »
İtalya	(1967) - 109 »
Kanada	(1967) - 83 »
Macaristan	(1968) - 115 »
Norveç	(1968) - 48 »
Polonya	(1967) - 117 »
Türkiye	(1969) - 23 »

Biographical Dictionaries and Related Works, A
Bibliography. Detroit, Gale Research Co., 1968.

Genel Karakterler : Robert B. Slocum'un hazırladığı bu eser, 108 memleket veya bölgeye ait 4500 biyografik çalışmanın künyesini tesbit eden; gerek zaman gerekse coğrafi kapsamı itibariyle evrensel nitelikte tek bibliyografik kaynaktır. Listelediği materyalin bir kısmı erken tarihlerle kadar inmekle beraber çoğunluğu, XIX ve XX. Yüzyıl yayınları meydana getirir. Nitelik, metinde, XVI. Yüzyıl'dan on altı, XVII. Yüzyıl'dan altmış dört, XVIII. Yüzyıl'dan üç yüz kırkaltı biyografik sözlük ve toplu biyografi, XIX. Yüzyıl'dan, aralarında milli ve evrensel biyografik sözlüklerin öncüleri de bulunan, yüzlerce örnek mevcuttur.

Muhteva : Biyografik Sözlük ve İlgili Eserler Bibliyografyası, şu tür çalışmaları kaydeder : Kim kimdir'ler, kitabe koleksiyonları, jenealoji (nesep bilgisi) kitapları, anonim ve takma ad sözlükleri, biyo-bibli-

yografyalar, tarihi, özel sözlükler, resmi kuruluşlarca hazırlanmış elkitapları, biyografik indeksler, toplu biyografileri veren diğer bibliyografyalar ve portre katalogları.

Düzen: Eser, fiziki bakımdan, bibliyografik künyelerin verildiği metin kısmı ile bunu izliyen indekslerden oluşur. Muh-teva ise üç ana bölüm halinde organize edilmiş bulunuyor: 1. **Evensel Biyografi**, Bibliyografya, indeks, portre katalogları, anonim ve takma ad sözlükleri, biyo-bibliyografyalar v.d. 2. **Milli veya Bölgesel Biyografi**. Bu Bölüm'de, 108 ülke yahut bölgede yayınlanmış biyografik sözlükler kaydedilmiştir. Anılan kaynaklar, Eski Doğu Kültürleri'ne ait ilk eserlerden Afrika'nın yeni devletlerine kadar uzanan bir alana yayılır. 3. **Mesleklere göre Biyografi**. Bibliyografik künyeleri, din, sanat, teknoloji, tıp gibi bazıları yan konulara da ayrılmış on iki ana meslek başlığı altında verir. Örneğin, sanat dalı: bibliyografya, indeksler; genel mahiyette eserler; mimari; heykeltıraşlık; tatbiki sanatlar;

müzik; tiyatro şeklinde bölünmektedir. Yukarıda belirtilen bölümleri yazar, başlık (eser adı) ve konu indeksleri izler.

The Middle East and North Africa 1969 - 1970.
16. ed. London, Europa Publications, 1969.

1948'den beri muntazam olmayan aralıklarla çıkan bu yıllık, önceleri sadece Orta Doğu'yla ilgilenmekteydi. 1964/65 yılına ait 11. edisyonla bugünkü şekli almıştır.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki otuz yedi ülke yahut sahaya ilişkin olaylarla çeşitli konularda rakamlar veren eser üç kısım halindedir. 1. Kısım, bölgede yıl içinde vukubulmuş gelişmeleri genel olarak incelerken 2. Kısım'da ülkelere göre araştırma ve veriler kaydedilir. 3. Kısım da ise (kim kimdir, kitap ve süreli yayınlar seçme bibliyografyası, bölgenin faaliyetteki araştırma merkezleri gibi başlıklar altında) biyografik ve bibliyografik bilgi mevcuttur.

Ö. S.